

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3021/2018. (I. 26.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Pokol Béla* alkotmánybíró különvéleményével – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.IV.20.750/2016/8. számú ítélete, valamint a Fővárosi Ítéltábla 1.Pf.20.495/2015/6/II. számú ítélete ellen benyújtott alkotmányjogi panaszt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Dr. Gaudi-Nagy Tamás (a továbbiakban: I. rendű indítványozó) egyrészt a saját nevében, másrészt a II. rendű indítványozó jogi képviselőjében eljárva az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszban kérte az Alkotmánybíróságtól a Kúria által felülvizsgálati eljárásban hozott Pfv.IV.20.750/2016/8. számú ítélet, valamint a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság által hozott 1.Pf.20.495/2015/6/II. számú jogerős ítélet alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az indítványozók álláspontja szerint az ítéletek sértik az Alaptörvény IX. cikk (1) és (2) bekezdéseiben elismert szólás- és sajtószabadságot.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasszal kifogásolt konkrét bírósági ítéletek előzményéül szolgáló ügy tényállása szerint a 2006. őszi tömeges rendőri jogsértések kapcsán indult egyik (a Fővárosi Törvényszéken 68.Pf.22.580/2012. szám alatt folyamatban lévő) perben 2014. február 4-én és április 3-án tartott tárgyalásokon az I. rendű indítványozó mint jogi képviselő, a II. rendű indítványozó mint az N1TV képviselője vett részt. A tárgyaláson a bíróság nyilatkoztatására a Pest Megyei Rendőr-főkapitányság és a Budapesti Rendőr-főkapitányság jogi képviselőjét ellátó jogtanácsosok nem járultak hozzá, hogy a II. rendű indítványozó felvételt készítsen róluk. A Fővárosi Bíróság ezek alapján végzésben rendelkezett arról, hogy a tárgyalásról kép- és hangfelvétel kizárólag a per felperesi oldaláról és a bíróságról készülhet. A II. rendű indítványozó ezt követően a tárgyaláson olyan felvételt készített, amelyen a rendőrség jogi képviselőjét ellátó jogtanácsosok rövid időre ugyan, de egyedileg felismerhetően kerültek bemutatásra. Emellett a II. rendű indítványozó által 2014. április 23-án regisztrált YouTube csatornára felkerült összeállításban az I. rendű indítványozóval készült hosszabb riport látható, melyben a perrel kapcsolatosan nyilatkozik. A felvételek bemutatták az ítélet nyomtatott változatát is, amelyen jól olvasható volt a jogi képviselő neve és a perben betöltött képviselői állásuk, valamint a riport az alábbiak szerint tartalmazta az I. rendű indítványozó nyilatkozatát: „Megdöbrentő igazából az, amilyen alamuszi módon és hát elvtelen módon védik a pintéri rendőrséget jogtanácsosai [...]”. Az említett videóanyag az I. rendű indítványozó Facebook oldalára is felkerült.
- [3] Mindezek alapján a rendőrség jogtanácsosai személyiségi jogi pert indítottak az indítványozók ellen. Keresetükben annak megállapítását kérték, hogy az alperesek megsértették a képmáshoz, továbbá a becsület védelméhez fűződő személyiségi jogukat. Kérték az alperesek eltiltását a további jogsértéstől, valamint arra való

kötelezésüket, hogy magánlevélben kérjenek elnézést a jogsértésért, továbbá alperesenként 350 000 Ft (összesen tehát 700 000 Ft – 700 000 Ft) sérelemdíjra is igényt támasztottak.

- [4] 1.2. A Fővárosi Törvényszék mint elsőfokú bíróság 22.P.24.183/2014/9. számú ítéletében megállapította, hogy a per I. rendű alperese (a II. rendű indítványozó) megsértette a felperesek képmás védelméhez fűződő jogát, amikor a tárgyalásokról oly módon készített felvételt, hogy azon a felperesek határozott nyilatkozatuk ellenére beazonosíthatóan látszanak. Megállapította továbbá, hogy az I. rendű alperes jogsértést követett el azzal, hogy a jogsértő módon készített felvételt mindenki számára hozzáférhetővé tette a Youtube csatornáján. Az elsőfokú bíróság az I. rendű alperest eltiltotta a további jogsértéstől, továbbá arra kötelezte, hogy a felperesektől 15 napon belül magánlevélben a jogsértés miatti sajnálkozást kifejezve kérjen elnézést. Egyben kötelezte az I. rendű alperest a felperesek részére egyenként 350 000 Ft sérelemdíj és törvényes kamatai 15 napon belüli megfizetésére.
- [5] Az elsőfokú bíróság megállapította továbbá, hogy a II. rendű alperes (az I. rendű indítványozó) megsértette a felperesek képmás védelméhez fűződő személyiségi jogát azzal, hogy a Facebook profilján a jogsértő módon készült videófelvételt hozzáférhetővé tette. Az elsőfokú bíróság a II. rendű alperest eltiltotta a további jogsértéstől, és kötelezte arra, hogy 15 napon belül a jogsértés miatti sajnálkozását kifejezve magánlevélben kérjen elnézést a felperesektől. Egyben kötelezte a II. rendű alperest a felperesek részére egyenként 100 000 Ft sérelemdíj és törvényes kamatai megfizetésére.
- [6] Az ítélet indokolása a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 134/A. § (3) bekezdésével összefüggésben kifejtette, hogy a felperesek az adott tárgyalásokon nem közfeladatot láttak el, nem gyakoroltak közhatalmat, hanem közalkalmazotti jogviszony keretében jogi képviseleti tevékenységet végeztek. A bíróság azt állapította meg, hogy a tárgyaláson való jelenlét és az ellátott képviseleti tevékenység a Pp. alkalmazása szempontjából nem minősül közfeladat ellátásának. A felperesek becsület védelméhez kapcsolódó kereseti kérelmét ugyanakkor az elsőfokú bíróság elutasította, megállapítva, hogy a II. rendű alperesnek a felperesek tevékenységét minősítő kifejezése, bár negatív tartalmat hordozott, nem lépte túl a szabad véleménynyilvánítás megengedett kereteit.
- [7] 1.3. Az I. és a II. rendű alperesek fellebbezése, illetve a felperesek csatlakozó fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta, továbbá rendelkezett a per költség viseléséről. A jogerős ítélet kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság helyesen határozta meg az alkalmazandó jogszabályok körét és helyesen értelmezte azok tartalmát. Az elsőfokú ítélettel egyezően megállapította, hogy a felperesek az adott ügyben nem közéleti szereplést végeztek. Indokolásában kitért a 28/2014. (IX. 29.) AB határozat tartalmára is, majd ezzel összefüggésben megállapította, hogy az abban foglaltak alapján a közhatalmat gyakorló személy tevékenysége és ahhoz kapcsolódóan képmása nem önmagában és nem bármely körülmények között, hanem csak „közéleti események” (értve ez alatt a jelenkor eseményeiről szóló tudósítás teljességét) szempontjából képezi a tájékoztatás részét. A jogerős ítélet kifejtette, hogy a közhatalmat gyakorló személynek a képviseletét ellátó jogtanácsos nem tekinthető közhatalmat gyakorló személynek, illetve közszereplőnek, ugyanis a polgári perben a közhatalmat a bíróság gyakorolja, míg a bíróság tagjain kívül a közérdek érvényesítése érdekében való fellépésre az ügyész jogosult. A másodfokú bíróság hozzátette: a polgári per alakulása közérdeklődésre számot tartó, a jelenkor történéseinek bemutatása szempontjából jelentős eseménynek minősülhet, azonban az erről való tudósítás lehetősége a nyilvános tárgyalásról készített felvétel elkészítésével megvalósult.
- [8] 1.4. Az indítványozó alperesek felülvizsgálati kérelme nyomán eljáró Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. Ítéletének indokolásában megállapította, hogy a 7/2014. (III. 7.) AB határozat és a 28/2014. (IX. 29.) AB határozat új aspektusokat tártak fel a sajtószabadság gyakorlásához fűződő jog és a személyiségi jogok kollíziójának az előbbi javára való feloldásával kapcsolatban, ugyanakkor a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) és a Pp. vonatkozó rendelkezéseit nem írták át. A felperesek az adott tárgyalásokon közalkalmazottként jogi képviseleti tevékenységet láttak el, amely nem tekinthető olyan közhatalom-gyakorlásnak, amely szükségtelenné tenné az ő egyedi hozzájárulásuk beszerzését. A bírósági tárgyalás pedig önmagában szintén nem tekinthető olyan nyilvános közszereplésnek, amely szükségtelenné tenné az egyedi hozzájárulást. A Kúria hangsúlyozta, hogy a bíróság a felperesekről történő felismerhető felvétel készítését nem fellebbezhető végzéssel megtiltotta, mely döntést az alperesek önhatalmúlag nem voltak jogosul-

tak felülbírálni. Mindemellett a felülvizsgálati ítélet is kifejti, hogy ez a korlátozás önmagában a tárgyalásról való tudósítás lehetőségét nem zárta ki, tehát a felperesek felismerhető képmása rögzítésének tilalma nem jelentette a sajtószabadság sérelmét, mivel a tárgyalás tartalmát ettől függetlenül meg lehetett örökíteni. A Kúria rámutatott arra is: a jogsértés tényét önmagában nem zárja ki, hogy a felvételeken a felperesek csak rövid ideig voltak láthatóak.

- [9] 2. Az alkotmányjogi panasz szerint a kifogásolt bírói döntések sértik az Alaptörvény IX. cikk (1) és (2) bekezdésében elismert szólás- és sajtószabadságot, és ellentétesek a 7/2014. (III. 7.) AB határozatban és a 28/2014. (IX. 29.) AB határozatban kifejtettekkel. A 7/2014. (III. 7.) AB határozat kiemelte, hogy a szólás- és a sajtószabadság abszolút határát kizárólag az emberi méltóság korlátozhatatlan aspektusát érintő, azaz az emberi mivolt legbensőbb lényegét sértő közlések jelenthetik, azonban a bíróság ennek megvalósulását nem is vizsgálta. A 28/2014. (IX. 29.) AB határozat pedig összetett mérlegeléssel tartotta csak eldönthetőnek azt a kérdést, hogy valamely személynek az emberi méltóságát, illetve az abból eredő személyiségi jogát sértette-e a szólás- és sajtószabadság gyakorlása, márpedig a bíróságok ezt a vizsgálatot nem végezték el megfelelően. Eszerint ugyanis vizsgálni kellett volna a tudósítás tárgyát képező egész peres eljárást, amely során jelentőséggel bírt volna az, hogy az adott per nem magánfelek magánjogi jogvitájáról, hanem egy jogsértett magánszemélynek a közhatalmi szervvel szembeni, közhatalmi jogkörben okozott kárának megtérítése iránti jogvitájáról szólt, így közérdeklődésre számot tartó jelenkori eseménynek minősül. A róla szóló tudósításnak tehát elsőbbséget kellett volna élveznie a képmáshoz való joggal szemben.
- [10] Az alkotmányjogi panasz érvelése szerint a kifogásolt bírói döntések ellentétesek az Alkotmánybíróság következetes gyakorlatát követő 16/2016. (X. 20.) AB határozatban és a 17/2016. (X. 20.) AB határozatban foglaltakkal is. A Pp. 134/A. § (3) bekezdése alkalmazásával összefüggésben az alkotmányjogi panasz kifejtette, hogy a rendfenntartó tevékenysége során államigazgatási jogkörben a polgároknak okozott károk miatti kártérítési perben a rendőrség nem magánfélként vesz részt, hanem állami szervezetként. A közrend biztosítása és az e során elkövetett emberi jogi jogsértések miatti helytállás közfeladat, ezért a rendőri szervezeteket és az érdekében eljáró képviselőket is állami feladatot ellátó személynek kell tekinteni.

II.

- [11] 1. Az Alaptörvény rendelkezése:

„IX. cikk (1) Mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához.

(2) Magyarország elismeri és védi a sajtó szabadságát és sokszínűségét, biztosítja a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges szabad tájékoztatás feltételeit.”

- [12] 2. A Pp. érintett rendelkezése:

„134/A. § (1) A nyilvános tárgyaláson – a bíróság által meghatározott módon – időbeli korlátozás nélkül készíthető kép-, illetve hangfelvétel.

(2) A nyilvános tárgyaláson a bíróság tagjairól és a jegyzőkönyvvezetőről, továbbá az ügyészről a sajtó kép-, illetve hangfelvételt készíthet.

(3) Az ügyész kivételével a felekről és más perbeli személyekről, ezek képviselőiről, továbbá a tanúról, a szakértőről, a tolmácsról és a szemletárgy birtokosáról csak kifejezett hozzájárulása esetén készíthető kép-, illetve hangfelvétel. Szükség esetén a bíróság e személyeket a kép-, illetve hangfelvétel készítéséhez való hozzájárulásról nyilatkoztatja; ennek megtörténtét, valamint a nyilatkozat tartalmát a jegyzőkönyvben fel kell tüntetni. törvény eltérő rendelkezésének hiányában az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó, e feladatkörében eljáró személyről hozzájárulása nélkül is készíthető kép-, illetve hangfelvétel.

(4) A (3) bekezdésben meghatározott személyek személyiségi jogainak védelméről a tárgyaláson az elnök a rendfenntartás keretében gondoskodik.”

III.

- [13] Az alkotmányjogi panasz nem megalapozott.
- [14] 1. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel az Abtv.-ben foglalt formai és tartalmi követelményeknek.
- [15] Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. A sajtótájékoztató tevékenységét érintő jogszabályi kötelezettségek értelmezése, ezzel összefüggésben a médiatartalom-szerkesztés szabadságának alkotmányos határai alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek minősülnek {3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [15]}.
- [16] Az alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróság annak vizsgálatára fogadta be, hogy a bírói döntések – melyek a rendőrségi jogtanácsosokat nem tekintették a per olyan résztvevőjének, akiről a Pp. 134/A. § (3) bekezdése alapján hozzájárulásuk nélkül is készíthető felvétel – sértették-e az indítványozók véleménynyilvánításhoz, illetve sajtószabadsághoz való jogát, valamint hogy a bíróságok az Alkotmánybíróság e tárgyban született vonatkozó határozataival ellentétes álláspontra helyezkedtek-e.
- [17] 2. Amint arra az alkotmányjogi panasz is hivatkozik, az Alkotmánybíróság az elmúlt években már nemcsak általában foglalkozott a közügyek vitatását szolgáló alapjogok és a közéleti szereplők, közhatalmat gyakorlók személyiségvédelmének ütközésével [lásd különösen a 7/2014. (III. 7.) AB határozatot], hanem több ízben is kifejezetten a sajtószabadság és a képmásvédelem összehangolásának alkotmányos szempontjait vizsgálta.
- [18] A kérdésben irányadó alkotmányossági megfontolásokat elsőként a 28/2014. (XI. 29.) AB határozat fejtette ki, amely a köztéri politikai gyülekezésem szolgálatot teljesítő rendőrök képmáshoz való jogának korlátozottságát állapította meg. Az Alkotmánybíróság kifejtette, hogy „[m]indaddig, amíg valamely tájékoztatás nem visszaélés a sajtószabadság gyakorlásával, az emberi méltóság védelmével összefüggésben a személyiségi jogok sérelmére való hivatkozás ritkán alapozza meg a sajtószabadság gyakorlásának a korlátozását” (Indokolás [42]). Az Alkotmánybíróság iránymutatása alapján a „[r]endőri intézkedésről készült képfelvétel hozzájárulás nélkül is nyilvánosságra hozható, ha a nyilvánosságra hozatal nem öncélú, vagyis az eset körülményei alapján a jelenkor eseményeiről szóló vagy a közhatalom gyakorlása szempontjából közérdeklődésre számot tartó tájékoztatásnak, közügyet érintő képi tudósításnak minősül” (Indokolás [43]). Ezzel összhangban „[a] nyilvános helyen készült, nem sértő, az érintett személyt tárgyilagosan ábrázoló felvétel általában nyilvánosságra hozható engedély nélkül, ha az a közérdeklődésre számot tartó tudósításhoz kapcsolódik, a jelenkor eseményeiről való szabad tájékoztatásához kötődik” (Indokolás [44]). A határozat indokolása a tényállás tekintetében másutt is kiemelte, hogy az adott ügyben „[a] rendőrök szolgálati feladat ellátása érdekében, közhatalom gyakorlójaként, a gyülekezési jog hatálya alá tartozó, vagyis nyilvános rendezvényen vettek részt” (Indokolás [40]).
- [19] A 16/2016. (X. 20.) AB határozat a fentieket megerősítette, és tisztázta, hogy a korábban kifejtett, a jelenkor eseményeinek rögzítésére vonatkozó szempontok nemcsak politikai gyűlésekhez kötődő helyzetekben, hanem a közhatalmat gyakorló rendőr más intézkedésénél, például végrehajtási cselekménnyel kapcsolatban is irányadók, így érintik a végrehajtás biztosítására szolgálatot teljesítő rendőr képmásvédelmét is.
- [20] A 17/2016. (X. 20.) AB határozat szintén fenntartotta a korábbi tételeket, valamint rámutatott arra, hogy az Alkotmánybíróság által meghatározott szempontokat nem egyik vagy másik tényállási elem (például a közszereplői minőség) kiemelésével, hanem minden releváns helyzetben a körülményekhez igazodó összetett mérlegeléssel kell figyelembe venni. Az indokolás szerint az adott ügyben a bíróság akkor járt volna el helyesen, ha „az Alkotmánybíróság által a [28/2014. (XI. 29.) AB határozatban] kiemelt szituációs körülményeket vizsgálta volna” (Indokolás [27]), mivel a felmerülő szempontokat egyedi mérlegeléssel kell összehangolni (Indokolás [28]).
- [21] A 3/2017. (II. 25.) AB határozat tovább pontosította a korábbi értelmezéseket, így azt a szempontot is, hogy „a bíróságoknak az eléjük vitt jogvita elbírálása során a sajtószabadság megfelelő alkotmányos védelme érdekében a tudósítással érintett helyzet teljességét kell megvizsgálniuk” (Indokolás [24]). Ezzel kapcsolatban az Alkotmánybíróság rámutatott arra, hogy „fennáll a bíróságoknak az a joga és kötelessége, hogy amennyiben a perben ilyen körülmény felmerül, vizsgálják azt, hogy a sajtószerv megfelelően járt-e el” (Indokolás [24]).

- [22] 3. Az Alkotmánybíróságnak az alkotmányjogi panasz alapján arról kellett döntenie, hogy a Kúriának a sajtószabadság korlátozását jelentő döntése, valamint az azzal hatályban tartott jogerős ítélet összhangban áll-e a fenti alkotmányossági megfontolásokkal.
- [23] Az Alaptörvény 28. cikke szerint a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A 3/2015. (II. 2.) AB határozat megfogalmazása szerint „[a] bírói döntések alkotmányossági felülvizsgálatát lehetővé tevő alkotmányjogi panasz (Abtv. 27. §) az Alaptörvény 28. cikkének érvényesülését szolgáló jogintézmény. Ilyen panasz alapján az Alkotmánybíróság a bírói döntésben foglalt jogértelmezés Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálja, azt, hogy a jogszabály alkalmazása során a bíróság az Alaptörvényben biztosított jogok alkotmányos tartalmát érvényre juttatta-e. Ha a bíróság az előtte fekvő, alapjogilag releváns ügy alapjogi érintettségére tekintet nélkül járt el, és az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban e jog alkotmányos tartalmával, akkor a meghozott bírói döntés alaptörvény-ellenes” (Indokolás [17]–[18]). Ezzel összhangban mutatott rá az Alkotmánybíróság arra, hogy „a bíróságok ítéleteit [...] akkor bírálhatja felül, ha azok az Alaptörvény megsabta értelmezési tartományt megsértik, és ezáltal a bírói döntés alaptörvény-ellenes lesz” {3119/2015. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [22]; 3031/2016. (II. 23.) AB végzés, Indokolás [19]}.
- [24] Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben foglalt tényállás egyediségét figyelembe véve azt állapította meg, hogy a Kúria jogértelmezése nem áll ellentétben a sajtószabadság korlátozásának szűk lehetőségére figyelmeztető fenti követelményekkel. A Kúria – a konkrét tényállás speciális körülményei alapján – megalapozottan juthatott arra a következtetésre, hogy a rendőrségi jogtanácsosokról készített felvétel elkészítése és nyilvánosságra hozatala az adott helyzetben jogsértő volt. A támadott ítélet indokolása egyrészt hangsúlyozza, hogy a felvétel elkészítésére bírósági tárgyaláson került sor, amelynek nyilvánosságát speciális szabályok (Pp. 134/A. §) rendezik, másrészt kiemeli, hogy a vitatott felvételek rögzítésére a tárgyaláson eljáró bíró végzésbe foglalt kifejezett tiltása ellenére került sor.
- [25] A jelen ügy kapcsán az Alkotmánybíróság azt hangsúlyozza, hogy a bírósági tárgyalás szituációjának és az eljáró bíró által hozott tiltó végzésnek nemcsak a vonatkozó törvényi rendelkezések (Pp., Ptk.) alkalmazása során, hanem az alkotmányossági mérlegelésben is meghatározó jelentőségük van az alábbiak szerint.
- [26] A fénykép- és videófelvétel készítése tekintetében a szólás- és sajtószabadság gyakorlásának mércéi eltérnek egyfelől a bírósági tárgyalóterem és tárgyalás, másfelől az egyéb helyszínek (jellemzően nyilvános közterületek) és ott zajló közéleti események kontextusában. Míg utóbbi körben a jelenkor eseményeinek megörökítése és tudósítása elé kivételes esetben gördíthető csak akadály, addig előbbi körben részletes törvényi szabályozásnak lehet helye, mindenekelőtt a bíróság függetlensége, pártatlansága, az ítélezés minden külső befolyástól mentes biztosítása, a perbeli cselekmények zavartalansága, illetve az eljárásban résztvevők érdekeinek védelme érdekében. A tárgyalás nyilvánossága, mint az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdésében is nevesített garanciális alapelv mindenekelőtt a tárgyalóterem nyilvánosságát, a bírósági eljárás és döntés figyelemmel követhetőségét jelenti. Alapvető indoka nem a közéleti vita általános információs érdeke, hanem az eljárásban érintettek védelme azzal, hogy jogaikról a bíróság a tárgyalás nyilvánosságának színe előtt döntsön. A tárgyalóterem ugyanis önmagában nem a közügyek vitájának fóruma, hanem a vádról vagy a peres felek jogairól döntő igazságszolgáltatás helyszíne. Az igazságszolgáltatás általános és a perben résztvevők speciális érdekei, jogai mentén a tárgyalóterem sajtónyilvánossága tehát másképp ítélandó meg, és a sajtószabadság korlátozása ez esetben szélesebb körben minősülhet indokoltnak, mint a közügyekről, jelenkori eseményekről szóló szokásos tudósítások kapcsán.
- [27] A tárgyalóteremben, a tárgyalás során felmerülő kérdések általában abban a tekintetben is sajátosak, hogy megítélésük a tárgyalást vezető bíró szélesebb döntési mozgásterét igényli. Tipikusan így van ez a tárgyalás rendjének fenntartása érdekében hozott intézkedések terén, de más esetekben, így a perben résztvevők jogi érdekének megóvása körében is szükség lehet a tárgyalás menetét adott pillanatban érintő összes releváns körülmény értékelésére. A tárgyalást vezető bíró tárgyalás során hozott döntései esetében ezért a szokásosnál szélesebb az az értelmezési és döntéshozatali mozgástér, amelynek keretei között a mérlegelés alkotmányossága nem kifogásolható.
- [28] Az alkotmányjogi panasszal érintett alapügyben az eljáró bíró végzést hozott arról, hogy a tárgyalás során miként készíthető képfelvétel, és végzésében megtiltotta a rendőrségi jogtanácsosok képmásának rögzítését. A konkrét esetben tehát úgy ítélte meg, hogy az igazságszolgáltatás során végzett képviseleti, jogtanácsosi munka nem minősül olyan tevékenységnek, amelyre tekintettel a Pp. alapján mellőzhető lenne az érintettek hozzájárulása. A Kúria a végzésben foglalt döntéssel egyetértett, és az alkotmányjogi panasszal támadott ítélet

indokolásában kifejtette, hogy a jogi képviselő ellátása nem minősül a képfelvétel készítését önmagában (azaz hozzájárulás nélkül) igazoló közhatalom-gyakorlásnak vagy közszereplésnek. A Kúria mindezek alapján állapította meg a videó jogsértő jellegét és az érintettek képmáshoz fűződő jogának sérelmét.

- [29] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a jelen ügy tényállásában nem szerepel olyan körülmény, amely alapján a bíróságoknak ezt a mérlegelését alkotmányossági szempontból felülbírálna. A korábban kifejtettek szerint nem minősül ilyen körülménynek önmagában az, hogy a peres eljárás tárgya egy kétségtől kiemelkedő jelentőségű közéleti vitához, a 2006 őszi rendőri visszaélésekhez kötődik, mivel a tárgyalóterem szituációja a közügyek szokásos megvitatásához képest más szempontokat helyez előtérbe, és ezek felülírására különös érvekre van szükség. Adott esetben ilyen érv lehetne a képfelvétellel érintettekhez kötődő valamely sajátos körülmény, amely az alkotmányjogi mérlegelésben nyilvánvaló relevanciával bír. Jelen ügyben azonban ilyen körülmény nem állapítható meg: a képmáshoz való jog alanyai nem közvetlen közhatalom-gyakorlóként vagy közéleti szereplőként voltak érintettek az eljárásban, és a tényállásból nem tűnik ki más olyan információ sem, amely szerint a per alapjául szolgáló közügyben személyükben érintettek lettek volna. Szerepük kizárólag a bírósági tárgyaláson való jogtanácsosi tevékenységre korlátozódott, így nem indokolta a tárgyalóteremhez igazodó szempontok felülírását.
- [30] A jelen tényállás tehát mind a kontextus (bírósági tárgyalás – egyéb helyszínen zajló jelenkori esemény helyett), mind az érintettek szerepe (perbeli jogi képviselő – közvetlen közhatalom-gyakorlás, rendőri intézkedés helyett) alapján különbözik az alkotmányjogi panaszban hivatkozott, illetve a jelen indokolásban ismertetett korábbi alkotmánybírósági döntések alapügyeitől. A jelen ügy további egyedisége, hogy a képfelvételeknek a bírósági végzés tiltása ellenére történő rögzítése és nyilvánosságra hozatala – a bírói mérlegelés nyilvánvaló megalapozatlanságának hiányában – nem tekinthető a sajtószabadság megfelelő, visszaéléstől mentes gyakorlásának.
- [31] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy az eljáró bíróságok döntése, mely szerint az indítványozók jogsértően rögzítették, illetve hozták nyilvánosságra az érintett jogtanácsosok képmását, nem sértette a konkrét ügyben szükséges mérlegelésre irányadó alkotmányossági szempontrendszer.

Budapest, 2018. január 23.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla alkotmánybíró különvéleménye

- [32] Nem tudom támogatni az indítvány elutasítását, és annak elvi deklarálását a határozat indokolásában, hogy a rendőri hatalom kereteinek jogi-igazságügyi küzdelmek során történő meghatározásában résztvevő belügyi jogi képviselő ne minősülne e tevékenysége közben közszereplőnek. Erről ugyan a jogi vitákban végső soron a bírák döntenek, de a rendőri hatalmat képviselő jogtanácsos érvelésével és egész tevékenységével részt vesz e keretek meghatározásában, így közszereplő minősége számomra egyértelmű. Ahogy a minden önálló döntési lehetőség nélküli, kivezényelt „kisrendőrt” a korábbi képmás ügyekben nem tudtam közszereplőnek tekinteni – lásd erre álláspontom első kifejtését a 28/2014. (IX. 29.) AB határozathoz fűzött különvéleményemben –, úgy most épp az ottani érvek alapján nem látom kivonhatónak a közszereplők köréből a rendőri hatalom kereteinek meghatározásában érdemi szerepet betöltő belügyi jogtanácsosokat. Így szemben állva a bíróságok által elfoglalt állásponttal – (lásd az indokolás III. részének 3. pontjában, Indokolás [25] és köv.) – nem gondolom, hogy az indítványozónak a közszereplőnek minősülő belügyi jogtanácsosoktól beleegyezésüket kellett volna kérnie a felvétel készítéséhez. Mivel pedig a bíróságok ez utóbbi álláspontot foglalták el döntéseikben, így ezzel meg-

sértették az állampolgárok szabad tájékozódáshoz való jogát, illetve az indítványozó véleménynyilvánítási szabadságát, ezért megítélésem szerint az alapjogsértő döntéseket meg kellett volna semmisíteni.

Budapest, 2018. január 23.

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2057/2016.

• • •